

Zsebe Zsolt

Külföldi harcosok az Iszlám Állam mellett

A 2014-ben a helyi kormányhatalom gyengeségét kihasználva Szíriában és Irakban jelentős teret nyerő Iszlám Állam nemcsak a Közel-Kelet számára jelent regionális fenyegetést, hanem közvetve (menekülthullám) és közvetlenül (terrorista sejték potenciális támadásai) Európa biztonságát is veszélyezteti. A szélsőséges ideológiát követő és ugyancsak szélsőségesen erőszakos, terrorisztikus eszközöket alkalmazó szervezetet vizsgálva a tanulmány szerzője arra a kérdésre keresi a választ, hogy milyen támogatottságot élvez az Iszlám Állam, és a nemzetközi közösség milyen eszközökkel tud fellépni a szervezet és annak kontinenshatárokon átkelő harcosai ellen.

Az ENSZ BT 2014. szeptember 24-én elfogadott 2178. számú határozata¹ új megítélés alá vonta a külföldi harcosok (*foreign fighters*) jelenséget, amely egyre növekvő biztonsági kockázatként jelentkezik a világ számos térségében. A határozat célja a terrorista csoportok tagjainak és fegyveres támogatóinak, ezen belül is az Iraki és Levantei Iszlám Állam (a továbbiakban ISIS) által mozgósított, radikális iszlamista nézeteket valló személyek utazásának korlátozása. A határozat kimondja, hogy meg kell akadályozni azoknak a toborzását, beszervezését, utazását és felszerelését, valamint a saját hazájukba való visszatérését, akik a nemzetközi terrorizmus terjesztésének céljával előkészíthetnek vagy végrehajthatnak terrorista akciókat. A határozat célja főként az ISIS-hez, a Jabhat al-Nusrához vagy egyéb más, akár az al-Kaidához köthető személyek mozgásának korlátozása nemcsak a Közel-Keleten, hanem az euroatlanti és az ázsiai régiókban egyaránt. A nemzetközi közösség egységét jelzi – miként arra Barack Obama is rámutatott felszólalásában –, hogy az elmúlt hetven évben mindössze hat alkalommal volt ekkora egyetértés egy, a nemzetközi békét és biztonságot veszélyeztető fenyegetéssel szemben.

Kik a külföldi harcosok és mit lehet róluk tudni?

A CIA 2014. szeptemberi adatai szerint 31 500-re tehető azoknak a személyeknek a száma, akik az ISIS-hez csatlakozva harcolnak Irak és Szíria területén. Akkor 15 000-re becsülték a külföldről érkezett harcosokat – közülük 4000 fő érkezhettek a nyugati demokráciákból –, azonban ez a szám folyamatosan emelkedik, jelenleg 20 000 körül lehetnek. Az emelkedés az ISIS által működtetett, a korábbi példaktól eltérően igen jól működő toborzó-kampánynak tulajdonítható. A sikerességet az is mutatja, hogy az adatok szerint 81 államból érkeztek harcosok,² köztük legalább 400-an Belgiumból, 1000-en Franciaországból, de sokan vannak Nagy-Britanniából, Törökországból, az Egyesült Államokból, valamint

1 Security Council: Security Council Unanimously Adopts Resolution Condemning Violent Extremism, Underscoring Need to Prevent Travel, Support for Foreign Terrorist Fighters. *Un.org*, 2014. 09. 24.

2 Jomana Karadsheh, Jim Sciutto, Laura Smith-Park: How Foreign Fighters Are Swelling ISIS Ranks in Startling Numbers. *CNN.com*, 2014. 09. 12.

szinte az összes európai és közel-keleti államból. Döntő többségük a környező arab országokból, valamint a muszlim közösségekkel rendelkező fejlődő országokból származik. A felmérés nem tartalmaz információt arra vonatkozóan, hogy hányan lehetnek globálisan, akik még nem utaztak Irakba, továbbá nem tudjuk, hogy hányan lehetnek azok, akik – szimpatizálva a szervezettel – a saját hazájukban működnek együtt az ISIS-el. A külföldi harcosok számát azokban az országokban nehezebb nyilvántartani, amelyek nem rendelkeznek megfelelő pénzforrással vagy technikai háttérrel a hírszerzés támogatására. A fejlődő országok – ahol nagyobb muszlim közösség él – szinte képtelenek nyomon követni a harcosok utazásait, ilyenek például Banglades, Afganisztán, Algéria, Szenegál, Jemen, Omán vagy Pakisztán.

Azok a személyek, akik az ISIS által egyoldalúan kikiáltott kalifátusba utaznak azért, hogy csatlakozzanak a szervezethez, jellemzően a 18 és 29 év közötti korosztályhoz tartoznak, ahhoz az 1985–1990 között született generációhoz, amely közelről ismeri a nemzetközi közösség és az Egyesült Államok által folytatott Közel-Kelet politikát, beleértve a második öböl-háborút, a Szaddám Huszein elleni harcot, Irak megszállását és az „arab tavasz” jelenséget egyaránt. A harcokban rajtuk kívül részt vesznek 15–18 éves korú fiatalok is, akik leggyakrabban nem külföldi harcosok, hanem a helyi konfliktusban felnövő családok leszármazottai.³ Ez a fiatal réteg közvetlenül érintett lehet a térség konfliktusaiiban, ami természetesen komoly hatással van a bennük kialakult világlépre.

2014. augusztusi elemzésében a Center for a New American Security kitér arra, hogy Abu Bakr al-Bagdadi személye meghatározó a külföldi harcosok toborzásában. A vezető Mohamed próféta egyenes leszármazottjaként nagyobb hatással van a radikális muszlim közösségek tagjaira, akik így fogékonyabbak az általa folytatott propagandára. A fejlett nyugati országokból érkező, általában fiatal külföldi harcosok számára olyan követendő példaképként jelenik meg, aki vonzóvá teszi a radikális dzsihádot. Bagdadi felmenői Mohamed próféta Kurajs törzséig vezethető vissza, ami kulcskérdés a kalifa tisztségének betöltéséhez. Tanulmányait a Bagdadi Egyetemen végezte el, ahol az iszlám kultúra, történelem, vallás és a saría, az iszlám jog területeit kutatta. Az iszlámmal való szoros kapcsolata a terrorszervezetek vezetői között kiemelkedő helyet biztosít a számára, így ez jelentős szerepet játszik az ISIS toborzása során.⁴ A nyugati demokráciákon belül további tényezők is komoly szerepet játszanak a szervezethez csatlakozó fiatalok körében. Az Egyesült Államokban, Nagy-Britanniában, Franciaországban vagy Ausztráliában élő, harmadik generációs muszlim fiatalok számára a harcokhoz való csatlakozás kiutat jelenthet a társadalmi, szociális és gazdasági problémákból. A sokszor hangoztatott integrációs politikák kudarca mellett igencsak komoly tényező, hogy a frissen letelepedő bevándorlók tisztában voltak azzal, milyen körülmények elől menekültek el új otthont keresni maguknak. Ezzel szemben a már említett második vagy harmadik generációs bevándorlók – akik jogilag teljes állampolgársággal rendelkeznek – továbbra is szembe kell, hogy nézzenek az integráció sikertelenségével, azonban már nem ismerik a hazájukban rájuk váró körülményeket.

Az ISIS 2011-es megjelenésekor nem fektetett nagy hangsúlyt a külföldi harcosok toborzására, de a tíz évvel korábbi – az al-Kaida által alkalmazott – technikához képest jócs-

3 Barrett, Richard: *Foreign Fighters in Syria*. The Soufan Group, New York, 2014. június, 16. o.

4 Zelin, Aaron Y.: *Abu Bakr al-Bagdadi: Islamic States's driving force*. *bbc.com*, 2014. 07. 31.

kán megváltoztak a globális világ nyújtotta lehetőségek.⁵ A korábbi tapasztalatok szerint a harcosok toborzása során, az arra fogékony külföldi közösségeken belül egy, a helyi nyelvet ismerő vallási vezető biztosította a morális és intellektuális támogatást a konfliktusövezetbe történő utazáshoz. Ez mostanra átalakult, ugyanis a közösségi médián keresztül a fiatal külföldi harcosok toborozzák az otthon lévő, radikalizmusra fogékony fiatal muszlimokat. Ennek jó példája a média által „Jihadi John”-nak nevezett, vélhetően brit származású külföldi harcos, aki részt vett több fogvatartott kivégzésében.⁶ Az ISIS által működtetett Twitter és Facebook profilok, valamint a Youtube közösségi médiaszolgáltatóra feltöltött tartalmak rendkívül gyorsan eljutnak a célközönséghez. A videók gyakran nem mentesek az erőszaktól, így a toborzás mellett a politikai nyomásgyakorlás eszközeként is használják őket. „A testvéretek vagyok az iszlámban, itt Szíriában, ahol biztonságban tudhatjátok a családotokat és a gyermekeiteket” – hallatszott az ISIS által toborzás céljából feltett egyik videóban.⁷ A szervezet médiarészlege létrehozta az Al Hayatot, amely a helyi közösségnek szánva több nyelven terjeszti az ISIS propagandaanyagait nemcsak az interneten, hanem nyomtatott formában is. Ezekben a videókból a felkapott nyugati technológiát – drónokat és GoPro kamerákat – felhasználva teszik fogyaszthatóvá az anyagaikat. A médiakampányt szorosan követő Middle East Media Research Institute vezetője, Elliot Zweig szerint a terrorszervezet arról akarja meggyőzni a fiatalokat, hogy a terrorszervezet mindennapjai nincsenek tele nyomorúsággal és szenvedéssel. A szervezet célja, hogy – mint a nyugati társadalmakban – követhető ikonokat építsenek fel, így dzsihadista körökben hírességeket hoznak létre. Az elmúlt évtized tapasztalataival ellentétben a konfliktusban harcoló személyeknél nagyobb a valószínűsége annak, hogy visszatérnek a hazájukba, miután megszerezték a szükséges tapasztalatokat, valamint a terrorszervezeten belül megfelelő kapcsolatokat építettek ki. Ez a globalizált világnak és az idegenforgalom robbanásszerű fejlődésének köszönhető. A nemzetközi jogrendszerben ezért volt szükséges egyedülálló módon olyan szabályzást bevezetni, amely lehetőséget ad a terrorszervezettel vélhetően kapcsolatban álló személyek esetében arra, hogy megfosszák őket állampolgárságuktól vagy útlevelüktől.

Miért jelent potenciális veszélyt az ISIS globális és regionális szinten egyaránt?

Felmerül a kérdés, hogy a fejlett demokráciákban élő fiatal muszlimok miért csatlakoznak az ISIS-hez, és ezután miért térnek vissza? A válasz nem egyszerűen a nyugatellenességre vagy az Egyesült Államok vezette koalíció által végrehajtott támadásokra vezethető vissza. A Nyugat fenyegetése önmagában nemcsak a nagyhatalmaknak üzenet, hogy a Közel-Kelet-politikájuk nem vezet sikerre, ahogy ezt láthattuk Irak és Szíria esetében. Emellett a koalícióban lévő szunnita államoknak – Jordánia, Katar, Kuvait és Egyiptom – és a vahabita Szaúd-Arábiának is jelzés arra vonatkozóan, hogy a kalifátus, amelyet az első világháború után megszüntettek, most újra meghatározó tényező kíván lenni a közel-keleti régióban.

5 Patrick, Stewart M.: *ISIS and Foreign Fighters: Cutting off the Global Pipeline*. *cfr.org*, 2014. 09. 22.

6 Swinford, Steven – Framer, Ben – Sanchez, Raf: *FBI identifies Jihadi John*. *telegraph.co.uk*, 2014. 09. 25.

7 Goldman, Julianna: *ISIS recruits fighters through powerful online campaign*. *cbsnews.com*, 2014. 08. 29.

A fiatal harcosok számára új lehetőség nyílik arra, hogy részesei legyenek és tevékenyen járuljanak hozzá a kalifátus megalapozásához az ISIS-hez való csatlakozás révén. A fiatalok egy részének motivációt jelent a kalandvágy, amely egy ilyen háborús övezetben kiteljesedhet, nem mellékesen a térség egyes területeire könnyűszerrel el tudnak utazni.⁸

Elengedhetetlenül fontos az ISIS ideológiai háttérének ismerete ahhoz, hogy megértjük a szervezet működését és a dzsihád célját. A dzsihád a próféta időkre vezethető vissza, minden muszlim hívőnek kötelessége ezt a gyakorlatot folytatni, azonban ez korántsem egyenlő az ISIS által folytatott háborúval. A dzsihád az egyén, a közösség és végül az egész világ jobbítására való törekvés, de megjegyzendő, hogy az iszlám történetében újra és újra visszatérő jelenség a fegyverrel történő jobbítási cél. Az ISIS által értelmezett iszlám fő jellemvonása a sítaellenség,⁹ amely ennek a szalafita dzsihádizmusnak a szélsőséges felfogása. Ebből a megközelítésből a külföldi harcosok, miután magukévá teszik az említett szélsőséges világnézetet, hazájukba visszatérve nagyobb hajlamot mutathatnak a hasonló gondolkodásúak közti toborzásra vagy külső segítség nyújtására egy terrorakció kivitelezéséhez.¹⁰

Kérdés, hogy vajon milyen mértékben jelent fenyegetést az Egyesült Államok és nyugati szövetségesei számára az ISIS? Thomas Hegghammer szerint több szempontból sem lehet ugyanazzal a szemlélettel tekinteni az ISIS-re, mint például az al-Kaidára.¹¹ A korábbi tapasztalatok szerint ugyanis a 2011 előtt számon tartott külföldi harcosok kis százaléka tért vissza hazájába, hogy terrorista akciókat hajtson végre. Továbbá konfliktusonként más a valószínűsége a külföldi harcosok visszatérésének, így Afganisztánból és Irakból sokkal többen tértek vissza hazájukba, mint például a szómáliai konfliktusból. Míg az al-Kaida fő stratégiája Hegghammer szerint a nyugati államok elleni terrorcselekmények elkövetése, addig az ISIS jelenleg azon dolgozik, hogy a területek megszerzése után állami funkciókat lásson el. Természetesen az ISIS retorikája is a nyugatellenességre épül, de forrásainak java részét az államépítési feladatokon túl a helyi katonai műveletek finanszírozása köti le. Az ISIS kommunikációja a külföldi relációban az, hogy ha a koalíciós erők megtámadják őket, akkor azt külföldi válaszcsepásokkal fogják viszonzni. Az elmúlt egy évben egy sikeres és hat sikertelen terrorcselekményről tudunk. Az ISIS-hez köthető egyetlen sikeres akció a brüsszeli zsidó múzeum előtti fegyveres támadás, amelyet egy francia férfi követett el, aki egy évig harcolt a szíriai polgárháborúban.¹² Másik hat alkalommal még a terrorista akció végrehajtása előtt sikerült leleplezni a támadókat.¹³ Az Egyesült Királyságban 2013 októberében letartóztattak egy Szíriából visszatért férfit, aki utcai lövöldözést készített elő. Koszovóban 2013 novemberében tartóztattak le hat, terrorista akció elkövetésére készülő férfit, akiket több hónapja figyeltek és lehallgattak. Kettő közülük korábban szintén Szíriában harcolt, a Jabhat al-Nusrában. Franciaországban 2014 márciusában leleplezték le egy

8 Rand, Dafna – Vassalo, Anthony: *Bringing the Fight Back Home*. Center for a New American Security, Washington, 2014, 4–5. o.

9 N. Rózsa Erzsébet: *Az Iszlám Állam előretörése Irakban és az amerikai válaszcsepások*. SVKK Elemzések, 2014/14, 3. o.

10 N. Rózsa Erzsébet: *Irak újra napirenden – Az Iraki és Levantei Iszlám Állam előretörése*. MKI Tanulmányok, 2014/17, Magyar Külügyi Intézet, 2014. 06. 25. 4–5. o.

11 Hegghammer, Thomas: *Should I Stay or Should I Go? Explaining Variation in Western Jihadist' Choice between Domestic and Foreign Fighting*. *American Political Science Review*, 2013. február, 1–15. o.

12 Penketh, Anne: *French Suspect in Brussels Jewish Museum Attack Spent Year in Syria*. *guardian.com*, 2014. 06. 01.

13 Zammit, Andrew: *List of Alleged Violent Plots in Europe Involving Syria Returnees*. *andrewzammit.org*, 2014. 06. 29.

Szíriából hazatérő férfit, aki a tengerparton készült terrorista akcióra, nála robbanószerrel és a repeszhatást növelő töltettel felszerelt bombákat találtak. Hollandiában 2014 májusában tartóztattak le egy bankrablásra készülő szíriai harcost, aki így próbálta támogatni a terrorszervezetet. Koszovóban 2014 júniusában tartóztattak le három férfit, akik öngyilkos merényletet készítettek elő. Mindhárom férfi az ISIS-hez volt köthető. Végül 2014 júliusában, Norvégiában pár nappal a tervezett akció előtt tartóztattak le négy szíriai férfit, akik szintén kapcsolatban álltak az ISIS-szel.

A Szíriában és Irakban harcoló külföldiek vonatkozásában külön ki kell emelni Törökországot, mivel az ISIS tavaly őszi tevékenysége egyre közelebb került a török határhoz. Törökország – amelynek a hadserege a katonai egységek számát tekintve a NATO-ban a második legnagyobb – közvetlenül is érintett a konfliktus rendezésében. Komoly nemzetközi nyomás nehezedik a török külpolitikára, ugyanis egyensúlyt kell teremtenie a nyugati elvárások és saját biztonsági percepciója között. Stephen Starr a CTC Sentinelben¹⁴ megjelent elemzésében külön kitér a török kérdéskörre. 2011-ben a török politika úgy döntött, hogy megengedi a szunnita harcosok visszatérését Szíriába, hogy az Aszad-rezsim elleni harchoz csatlakozni tudjanak. Ezek a harcosok a török területre érkező civil menekültek közül kerültek ki, akik gyorsan váltak a fegyveres felkelés tagjaivá és mentek vissza a szíriai polgárháborúba. Három év elteltével teljesen megfordult ez a folyamat, mivel az előbb felvázoltakkal ellentétben már nemcsak a menekültek térnek vissza harcolni, hanem a török lakosság közül kerülnek ki az ISIS oldalán harcolni vágyó dzsihadisták. Egyre növekszik a török állampolgárok száma, akik az ISIS-hez csatlakozva harcolnak az iraki és szíriai kormány ellen, ami más perspektívába helyezi a török biztonsági kihívásokat. A török–szír határ ellenőrzése ugyanakkor szinte lehetetlen, mivel a több száz kilométeres határszakaszon szinte bárhol át lehet kelni Szíriába. Ebből fakadóan Törökország számít az egyik legjelentősebb tranzitországnak a térségben, viszont a külföldi harcosok relatív zárt közegeből és rejtett mozgásából adódó információhiány miatt nehéz következtetni arra, hogy hányan lehetnek. Török újságok tudósítása szerint a családoktól származó információkra alapozva 150 körül lehet azoknak a száma, akik csatlakoztak az ISIS-hez. Török hírszerzési adatok szerint ez a szám jóval magasabb, elérheti akár a 600–700 főt is. Ankarán túl a 217 ezer lakosú Adiyaman számít a török külföldi harcosok központjának, ahonnan a becslések szerint 200 fő állt be az ISIS soraiba. Ezzel párhuzamosan a török hatóságok eddig ezer külföldi harcost deportáltak az országból, emellett 7833 embernek tiltották meg a beutazását. Ezzel a török politikai vezetés arra a felvetésre akar rációzni, miszerint nem teszi meg a kellő lépéseket a terrorizmus elleni harcban.¹⁵ Törökország kijelentette, hogy csak akkor csatlakozik az ISIS ellen légcsapásokat végrehajtó koalícióhoz, ha azok az Aszad-kormány állásait is bombázni fogják.¹⁶ Az Egyesült Államok komoly nyomást gyakorol Törökországra, hogy az „ellenségem ellensége a barátom” elve alapján engedje meg a török lakosság 20%-át kitevő kurdoknak, hogy harcolhassanak az ISIS ellen. A szíriai kurdok arra kérik a nemzetközi közösséget, hogy lőszer és könnyűfegyverek mellett nehézfegyverzettel is segítsék őket az ISIS elleni harcban. Ezenkívül arra kérték a török

14 Knights, Michael: ISIL's Political-Military Power in Iraq. *CTC Sentinel*, 2014/8.

15 Sevil, Erkus: Over 1.000 Foreign Fighters Deported by Turkey So Far. *hurriyetdailynews.com*, 2015. 01. 09.

16 ISIS Fight: Obama Hosts Strategy Session with Coalition Partners. *cbcnews.ca*, 2014. 10. 14.

vezetést, hogy nyissa meg a Törökországban élő kurd harcosok számára a határátkelőket, hogy csatlakozni tudjanak a szíriai harcokhoz. A török külpolitika egyelőre elzárkózik ettől, ugyanis a török nemzeti érdek ellen szól a kurd erők csoportosulásának támogatása, amely az ISIS elleni harcok után veszélyt jelenthetne az országra.¹⁷

Mit tehetnek az érintett országok a külföldi harcosok ellen?

Több nyugati állam hozott döntést arról, hogy kriminalizálja azokat, akik külföldön háborúban vettek részt anélkül, hogy ezt a nemzetközi jog kijelölte kereteken belül tették volna. A nemzetközi jog engedheti a katonai magánvállalatokkal szerződésben állókat, a sajtó munkatársait, a nemzetközi szervezetek vagy civil segélyező szervezetek alkalmazottjainak feladataik adott helyszínen való ellátását. Minden ország különböző módon, de olyan új jogszabályok bevezetésére törekszik, amelyek büntetnék azokat, akik tevőlegesen a harcokban vettek részt vagy tagjai az ISIS-nek, a Jabhat al-Nusrának vagy más terrorszervezethez köthető csoportnak. A jogi szabályozással azonban az a probléma, hogy igen nehéz olyan konkrét bizonyítékokat beszerezni a gyanús személyekről, amelyek ténylegesen igazolják a fent említetteket. A kényszerítő tevékenységek leginkább a nyugati országokra jellemzőek, az Egyesült Államokban például még kiutazás előtt próbálják megakadályozni az érintetteket, de számos nyugat-európai országban már évek óta léteznek törvények, amelyek a terroristák utazását próbálják gátolni.¹⁸ Szaúd-Arábia olyan törvényt vezetett be, ami egyszerre próbálja nehezíteni a külföldi harcosok ISIS-hez való csatlakozását, miközben a harcokból hazavágyókat ösztönzi a visszatérésre. A jogszabály meghatározott ideig amnesztiát nyújt azoknak, akik mégis haza akarnak térni a harcokból, de csak azzal a feltétellel, hogy a helyi igazságszolgáltatási és rendvédelmi szervekkel felveszik a kapcsolatot, és elfogadják az állami „rehabilitációs”, a társadalomba történő visszailleszkedést segítő programokban való részvételt. Algériában a kormány a regisztrált külföldi harcosok családtagjaival veszi fel a kapcsolatot, így az állam dokumentálni tudja, hogy a hozzátartozó miért válhatott egy terrorista csoport tagjává. Ezáltal nyomon tudják követni a külföldön harcolókat, akiket visszatérésük után adott esetben könnyebben tudnak visszailleszteni a társadalomba. Abban azonban szinte minden érintett állam egyetért, hogy a nemzetközi terrorista hálózatot csak közös erőfeszítésekkel lehet felszámolni.¹⁹ Az amerikai kormány – a republikánus ellenzék nyomására – nem tekinti az ISIS elleni beavatkozást egy harmadik iraki háborúnak, ezért továbbra is határozottan kerüli a szárazföldi erők telepítését. Azonban, mint azt Barack Obama is belátta, nem lesz könnyű felvenni a küzdelmet az iraki és szíriai terrorista csoportok ellen, ugyanis már most látszik, hogy az első sikerek után az ISIS adaptálódott a légitámadások jelentette veszélyhez, ami rontotta a koalíciós erők eredményességét.

---

17 Asli, Aydıntasbas: *Turkey Needs to Step Up Aid to the Kurds, Putting Mistrust Aside*. *nytimes.com*, 2014. 10. 14.

18 Arany Anett – N. Rózsa Erzsébet – Szalai Máté: *Az Iszlám Állam – Következmények*. *KKI Tanulmányok*, 2015/1.

19 Malik, Shiv: *Barack Obama Urges United Nations to Set Up Global Ban on Fighters*. *theguardian.com*, 2014. 09. 21.

Konklúzió

Az ISIS iraki és szíriai háborúja egyelőre sok kérdést vet fel, amelyek között a külföldi harcosok szerepvállalásának komplex hatását egyelőre még nem tudjuk objektíven értékelni. Nem mutatkoznak olyan jelek, amelyek arra engednék következtetni, hogy a korábbi évekhez – vagy akár a 9/11-es támadáshoz – hasonló nemzetközi terrorista akciók a jövőben biztosan bekövetkeznének. A nemzetközi közösség azonban nyíltan készül a lehetséges scenáriókra, mint azt láthatjuk például az Egyesült Királyság esetében, amely nemrég jelentette be, hogy az ország terrorfenyegetettségét magasabb fokozatra emeli. Az ISIS-t valóban lekötik a helyi harcok és az államépítés, azonban nem szabad elfelejteni, hogy példa nélküli módon rendkívül sok pénzre tesz szert: az összeg eléri a havi 1 milliárd dollárt. A harcosok jelenléte és az anyagi források együtt biztosítják a lehetséges támadások kivitelezését. A legtöbben csak találgatják, hogy az állami rendszer megszilárdítása, más országok megtámadása – például a két szent hellyel rendelkező Szaúd-Arábia – vagy a nemzetközi terrorizmus lesz-e az ISIS következő lépése. Az elemzők által vázolt forgatókönyvek közül nem véletlenül került legutolsó helyre az, amely a koalíciós erők győzelmét vetíti előre, mivel jelenleg úgy tűnik, hogy politikai okokból nem valószínű a helyzet gyors rendezése. Az Aszad-rezsim, a török külpolitika, az iraki kormány lépései, Irán közvetett beavatkozása és közvetlen szerepvállalása, valamint a kurd kérdés is rendkívül zavarossá és nehezen kezelhetővé teszi a helyzetet.